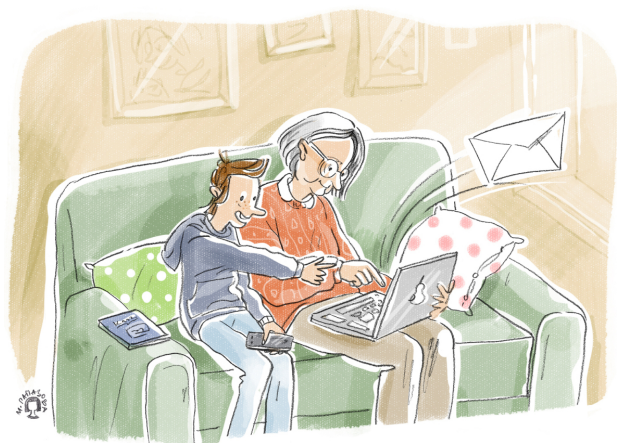

Колко добре владееш езика на технологиите?

Новини | Общество | на 07.05.2024 01:00 | от Константина Василева-Славейкова

Защо говорим за това?

И в образованието, и на работното място все повече се търси комбинация от определени технически и **личностни умения**, наречена дигитална (цифрова) грамотност. Въпреки името цифровата грамотност (*digital literacy*) е различа от грамотността за работа с данни (*data literacy*), за която също ще ти разкажем по-нататък.

Да си грамотен, значи да можеш да четеш. Да си **функционално грамотен**, е да можеш не само да прочетеш думите, но и да осмислиш и дори приложиш наученото. **Дигиталната (цифрова) грамотност** свързва тези умения с новите технологии. Тя означава да можеш не само да "си пуснеш" лаптоп или таблет. Все по-важно е да знаеш как да боравиш с технологиите, за да намериш и използваш информация. А и как да прецениш коя информация е вярна и коя - не е.

Важно е не "дали", а "как" използваме технологиите

Често се говори за "дигитални технологии", но на български най-правилно е да се казва "цифрови технологии". Пример за **цифрова технология** е смартфонът. **Цифрова услуга** е например сайт, в който можеш да си купиш любима детска книга. Тези неща се наричат така заради начина, по който се записва информацията вътре в компютрите - чрез цифри (нули и единици).

Според [Портала за данни на Европейския съюз](#) 90% от работните места в Европа вече търсят хора с поне основна цифрова грамотност. Тоест умението за работа с технологии вече не е някакъв специален талант, а основно изискване. Ще си кажеш - лесна работа, кой не е играл на игри или не е разглеждал някакви сайтове! Вярно е, че днес децата имат опит с технологиите - повече от възрастните. Но има и още за учене.

Цифровата грамотност е не просто да отвориш въпросния сайт през телефона. Все по-важно е не **дали** можем да използваме технологии, а **как** ги използваме и какви умения сме развили.

Примерни нива на цифрова грамотност

Да кажем, че баба ти иска да може да си пише с нейна приятелка, която е отишла да живее в Исландия! Има нужда от твоята помощ, защото не знае как да си направи имейл.

- **Ниво 1:** Помагаш ѝ да си направи имейл ГотинаБаба2804@мейл.бг с парола 12345баба. Показваш как да пише и отваря имейли през компютъра и телефона.
- **Ниво 2:** Избирате имейл с отличаващо се, но сериозно име (ИмеФамилия@мейл.бг). Знаеш че много хора използват пароли с 12345, защото е близо до ума. Но и хакерите го знаят. Има и програми, които разбиват лесни пароли. Затова е важно да не ползваш очевидни думи и да смесиш различни големи и малки букви и знаци: например &*!\$1BaBa.
- **Ниво 3:** Предупреждаваш баба да е подозрителна към непоискани имейли. Особено ако я канят да си въведе паролата. Или да потвърди лични данни. Или да се свърже с датски принц, който иска да ѝ направи дарение. Ако трябва да провери банковата си сметка или пратката по DHL (ако изобщо чака такава), нека се обади по телефон или влезе отделно през сайта им. Вече знаеш, че линковете в подозрителни съобщения онлайн често са измама.
- **Ниво 4:** Баба иска да отиде на гости на приятелката си. Намерила е билети за 50 лева от сайта PatuvaiEvtino. Никъде нямат адрес и телефон за контакт. В Гугъл откриваш коментари на измамени хора. Спираш баба! Никога не трябва да плаща през подозрителни сайтове!
- **Ниво 5:** Баба е притеснена за приятелката си. Праща ти статия със заглавие "Шок! Очаква се престъпността в Исландия да скочи тройно" от ИстинскитеНовини.ком. Сайтът е пълен с такива заглавия, има правописни грешки и снимки, взети "назаем" без името на оригиналния източник. Успокояваш баба. [Цифровата грамотност върви ръка за ръка с медийната](#). Важно е да се знае какво (не) си струва да се чете.
- **Ниво 6 и до безкрай:** Може би искаш да покажеш на баба как да настрои имейла си на английски, за да учи езика? Или съобщенията да чакат 60 секунди, преди наистина да се пратят (ако се сети, че е объркала нещо?). Дори най-обикновените неща могат да имат още безброй скрити нива. Добър тест за уменията ти е дали можеш да научиш някой друг.

Технологиите се променят непрекъснато. Никога няма да си научил(а) всичко перфектно. И това е окей: **важно е да си мотивиран(а) да развиваш уменията си постоянно.**

Въпросника към тази статия можеш да решиш онлайн на:
/book/4435-kolko-dobre-vladeesh-ezika-na-tehnologiiite

Сканирай този QR-код и влез директно във въпросника ->

©"Вижте" е издание на Фондация Гутенберг 3.0. Всички права са запазени

